

Вх. № КГ-353-16-4

16.09.2013 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

гр. София, бул. "Александър Стамболийски", № 17, тел.: 02/ 9400900; факс: 02/ 9818145;
дежурен тел.: 02/ 9879551; e-mail: info@mc.government.bg, URL: www.mc.government.bg

Изх. № 02-00-46, 16.09.2013 г.

ДО
Г-ЖА МАЯ МАНОЛОВА
ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА 42. НАРОДНО СЪБРАНИЕ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С
ГРАЖДАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И
ДВИЖЕНИЯ

КОПИЕ ДО:

ПРОФ. СТЕФАН ДАНАИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ПО КУЛТУРАТА И МЕДИИТЕ
42. НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш Изх. № КГ-353-16-7/10.09.2013 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МАНОЛОВА,

В Министерството на културата е постъпило писмо, наш Вх. № 92-00-220/17.07.2013 г., от Инициативния комитет на Национална гражданска инициатива в подкрепа на нов Закон за културното наследство с искане за среща за обсъждане на тяхното предложение. Срещата е проведена на 25.07.2013 г. и на нея са обсъдени въпроси, свързани с прилагането на Закона за културното наследство /ЗКН/, ползваната терминология и проблемите, които срещат колекционери и нумизмати при осъществяване на процедурата по идентификация на монети и археологически обекти, както и за тяхното регистриране.

Представителите на Инициативния комитет изразиха мнение, че Законът в сегашния му вид създава пречки за ефективно партньорство между музеите и Българската национална федерация по металдетектинг. Бяха посочени и конкретни разпоредби и текстове от ЗКН, които Национална гражданска инициатива предлага да бъдат изменени.

В законодателната програма на Министерството на културата е заложено изготвяне на проект за ЗИД на ЗКН, със срок за внасяне в Министерски съвет месец декември 2013 г. За осигуряване на широко участие при изработката на проекта на изменението, Министерството е изпратило писма до: Министерство на вътрешните работи; Агенция „Митници“; Държавна Агенция „Национална Сигурност“; Върховна касационна прокаратура; Национално сдружение „Български музеи“; Национален исторически музей; Национален археологически институт с музей – Бан; Асоциация на рествраторите в България; Асоциация на търговците с произведения на изкуството; БНК на ИКОМ; Съюз на архитектите в България; Съюз на българските художници; БНК на ИКОМОС; Съюз на колекционерите в България; Асоциация на

българските археолози; Камара на архитектите в България; Национален институт за недвижимо културно наследство; Национална библиотека "Св. Св. Кирил и Методий" и Сдружение „Българска музейна камара“, с искане да бъдат излъчени представители за участие в работна група.

Също така, в резултат от проведената среща със заместник-министър Велислава Кръстева, Министерството на културата е адресирало писмо, наш Изх. № 92-00-220/30.07.2013 г., до Инициативния комитет на Гражданската инициатива с предложение, при желание от тяхна страна, да определят свои участници в тази работна група. В писмо, наш Вх. № 91-00-41/15.08.2013 г., Инициативният комитет е посочил като свои представители г-н Георги Георгиев и г-жа Росица Манолева.

Първото заседание на работната група ще се проведе в началото на месец октомври 2013 г., тъй като все още не сме получили отговор от всички запитани. В работната група ще бъдат разгледани всички предложения и тяхната законосъобразност, с цел да бъдат предложени текстове, по които е постигнато съгласие от всички заинтересовани групи.

Министерството на културата остава на разположение да предостави допълнителна информация при необходимост.

МИНИСТЪР:

Д-Р ПЕТЪР СТОЯНОВИЧ

17. 09. 2013 г.

ВЪРХОВНА КАСАЦИОННА ПРОКУРАТУРА

София 1000, бул. "Витоша" №2, тел: 02/92 19 454, факс: 9871548

Изх. № 11074/13.П. от/ 16.9.2013
(Моля, цитирайте при отговор)

На Ваш кг-353-16-8/10.09.2013г.

ДО
Г-ЖА МАЯ МАНОЛОВА
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С
ГРАЖДАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И
ДВИЖЕНИЯ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МАНОЛОВА,

В изпълнение на резолюцията на главния прокурор и в качеството ми на завеждащ сектора „Противодействие на престъпленията против културно-историческите ценности и околната среда“ във Върховната касационна прокуратура се запознах с представените пред председателя на Парламента искания и предложения за нов Закон за културното наследство/ЗКН/ от нар. „Национална гражданска инициатива в подкрепа на исканията за нов ЗКН“.

Тъй като сме участвали в няколко комисии по работата по ЗКН и по измененията и допълненията на ЗКН, категорично, след обсъждане във сектора съм оторизиран да заявя становището на прокуратурата по исканията на представителите на цитираното по-горе обществено образувание.

Приемаме, че неяснотите в ЗКН следва да се премахнат или минимализират в най-голяма степен. Истина е и че в годините след приемането на закона имаше противоречива съдебна практика, която с времето и с промените в терминологията се уеднакви, но категорично не можем да приемем твърдението на представителите на тази гражданска инициатива за несъответствие на терминологията с европейските директиви. Напротив именно за това съответствие и за съответствие с терминологията на Конвенция ЮНЕСКО 1970г. беше променен старият термин „паметник на културата“ и се борави с понятието за културна ценност, съответно движима или недвижима.

Тъй като подписалият писмото и членовете на управителния съвет представляват и една организация за металдетектинг, чиято дейност за прокуратура а и за полицията е на ръба на закона, не можем да позволим да се спекулира с европейски практики и прочие. В Европа, на полето на дипломатията се води истинска битка след Втората световна война. Страните от южната част на континента, които са страни наследници на

ВЪРХОВНА КАСАЦИОННА ПРОКУРАТУРА

София 1000, бул. "Витоша" №2, тел: 02/92 19 454, факс: 9871548

античната европейска цивилизация са реално и страни източници на артефакти за музеите, черния пазар и частните колекции на северните страни и САЩ. Не мога да видя и като прокурор и като българин "положителен британски опит" в иманярството за какъвто настоява постоянно и в медиите председателят на това ново гражданско образование Илия Константинов Илиев.

И в следосвобожденска България и при Княжеството, и при Третото българско царство, и при народната република, и сега - археологическите разкопки са държавен монопол и по всички конституции намереното в земята културно наследство е публична държавна собственост. Тези конституционни принципи са залегнали в ЗКН и в НК доколкото там се реализира санкционната функция на държавата по опазването на културното и наследство от престъпни посегателства. Вярно е, че нормите в НК са бланкетни, а ЗКН дава легалните дефиниции на терминологията, както е и в Италианското право и в Гръцкото и във Френското и въобще във всички континентални правни системи, каквато е и българската. Поради това археологическите културни ценности са изведени отделно и имат най-строгия защитен режим по нашето законодателство.

За това изключение са случаите за наистина предмети на „родовата памет“ цитирайки сигнализираните Ви. Ще си позволя да посоча шокиращия пример за намерения в двора на един видински „колекционер“ уникален римски саркофаг от 2 век от н.е. – бил на баба му... Предметът сега е в двора на НИМ, но господинът продължава да си го търси от държавата и е много недоволен от присъдата си.

Ако на сигнализираните Ви не харесва фактът, че има реализирана наказателно-правна защита срещу престъпленията и твърдят, че те били поради „лошо дефинирани легални определения“ то нека заедно да обсъдим в комисиите в МК или в Парламента становищата си. Лошият закон е закон. По добре лош отколкото състоянието - стар закон от 1967 година който регулира напълно нови обществени отношения. Такова каквото беше положението до приемането на ЗКН.

И ние и колегите от специализираните звена на полицията сме категорични, че по отношение на защитата на археологическите културни ценности не бива да има принципни промени и в ЗКН и в съответните и норми на НК.

Претенциите за наличието на чл.278 НК, който регулира идентификацията на държаните или притежавани културни ценности за нас са израз на правна анархия, а не на принципна гражданска позиция. Този състав е абсолютно необходим за отграничаването на правомерното

ВЪРХОВНА КАСАЦИОННА ПРОКУРАТУРА

София 1000, бул. "Витоша" №2, тел: 02/92 19 454, факс: 9871548

от неправомерното поведение на държателя. Още повече от наблюденията ни над практиката в последните пет години, не се установяват съществени или груби противоречия от страна на правоприлагащите органи по отношение на ал.6 на чл.278. При трите съдебни инстанции на нашето наказателно правораздаване, доколкото имаше някакви несъответствия при тълкуването им от инстанционните съдилища – то те бяха надмогнати и към момента има и решения на третостанционни състави, които дават стандарта на правоприлагането спрямо този кръг наказателни производства.

По отношение на втората точка от предложенията на гражданската инициатива – за изменения с Наредба № Н-2 на МК За определянето на размера на възнаграждението ..., и ни е сме съгласни, че текстовете на наредбата които са подзаконовни нормативни актове – трябва да съответстват на законите, които са нормативни актове с по-висока правна тежест. И ние считаме, без да сме иманяри, че държавата трябва да възмездява спрямо чл.91 ЗС - с 25 % възнаграждение гражданина който правомерно, не като незаконен иманяр или търсач с метал-детектор е открил движими културни ценности с археологически характер и ги е предал на надлежните органи. Тука интересът на обществото и отговорността ни пред поколенията напълно съвпадат с интереса на търсачите на съкровища и настина би спомогнало тези предмети да се предават веднага на държавата. Това обаче не може да поощрява незаконното копаене и ползване на техника за проучване на земните недра.

Напълно сме съгласни да седнем на кръглата маса и да обсъдим необходимостта от секретността на картата за недвижимите културни паметници. Дали тя трябва да отпадне, макар да има данни да се е появявала в Интернет. Тук обаче трябва да помним изрично, че не може да се ползва метален детектор за работа без надлежното разрешение. Нещо повече това е уред с категорично двойно приложение. Първообразите му са за военни цели и аз за себе си нямам обяснение защо Министерският съвет не включи тези съоръжения в задължителен разрешителен или регистрационен режим. Безконтролното им ползване е предпоставка за извършване на множество престъпления свързани с престъпни посегателства над културните ценности.

Намирам че на този етап и в съответствие със степента на развитие на обществените отношения у нас ЗКН и НК гарантират правото и на лични колекции и на свободна търговия с културни ценности. Нашите норми напълно съответстват с нормите на съседните ни държави, на Италия и на повечето континентални правни системи. Нещо повече в

ВЪРХОВНА КАСАЦИОННА ПРОКУРАТУРА

София 1000, бул. "Витоша" №2, тел: 02/92 19 454, факс: 9871548

съседни Гърция и Турция действат изключително рестриктивни и строги норми, много по-строги от нашите за неправомерно държане и търговия с културни ценности. Тука претенциите на въпросната гражданска инициатива са меко казано неоснователни.

Приветствам последното им искане и се надявам да бъдем поканени ако се започне работа и в комисиите на парламента.

Не считаме, че е необходим напълно нов закон но наистина някои неща следва да се прецизират и дори да се добавят и нови раздели, като например норми регулиращи дейността на антикварите. На практика в сега действащия закон те не съществуват като категория граждани, които търгуват с вещи поставени под специален режим – каквито са културните ценности. Това положение дава възможност за заобикаляне на закона и дори за сериозни пропуски за събиране на дължимото за фиска

Надявам се че сме изяснили становището си по отношение на претенциите на въпросното гражданско образование и че ще можем по-подробно да дадем и други наши мнения като основен правоприлагащ орган в досъдебното производство както и да помогнем със статистика ако се наложи да се анализира такава.

С УВАЖЕНИЕ:

НИКОЛАЙ СОСТАВОВ, ПРОКУРОР, ЗАВ
СЕКТОР 04 В ОДЕДЕЛТО И НА ВКП

13.09.2013г.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН
АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ИНСТИТУТ С МУЗЕЙ

ДО:

НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Комисия за взаимодействие с
граждански организации и движения

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: *Предложения за
изменения на ЗКН, направени от
национална гражданска инициатива
„За нов закон за културното
наследство”, вх. № ПГ-339-0-
15/12.07.2013 г. и Писмо, изх. № КГ-
353-16-6/10.09.2013 г.*

УВАЖАЕМА Г-ЖО ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Моля при разглеждането на направените предложения от горепосочената гражданска инициатива да имате предвид следното становище на НАИМ-БАН, а именно:

1. Първото предложение на гражданската инициатива е да бъдат променени неясните, противоречиви и несъвършени текстове в ЗКН. Като такива се сочат легалните дефиниции на понятията „културна ценност”, „археологическа културна ценност” и „археологически обект”.

Освен, че тези понятия са квалифицирани като „несръчна компилация между понятия, въведени в Европейската конвенция за опазване на археологическото наследство”, като с тях се „запълват бланкетни норми от Наказателния кодекс”, направеното предложение по никакъв начин не обоснова нуждата от промяната на тези легални дефиниции, както и поради какви точно причини те са квалифицирани по този начин, и изобщо не съдържа конкретни предложения за тяхната промяна.

Напротив, посочват се състави от НК, които квалифицират като престъпно деяние нерегистрирането по предвидения в закона ред на археологически обекти, които престъпни състави боравят с понятието за археологически обект, дадено от ЗКН, което според вносителя на предложенията водело до различно тълкуване и постановяването на погрешни решения на съдилищата. Това твърдение е направено бланкетно без

конкретна обосновка, кое точно е погрешното тълкуване и евентуалното му неправилно възпроизвеждане в съдебната практика.

След като самият вносител на предложението не е изяснил какво точно счита, че е неясно и неправилно в действащата нормативна уредба за нас е трудно да изразим становище по така формулираните неясни и бланкетни предложения.

От друга страна следва да се има предвид, че **ЗКН е въвел оспорваните легални дефиниции, като точно е посочил какво те обхващат.**

Също така, със закона е предвиден и режим на регистрация на археологическите обекти, паметниците на културата или монети, който следва да бъде спазен от лицата, упражняващи фактическа власт върху тях. В случай, че задълженията по регистрацията не бъдат спазени, това води след себе си до съответната отговорност, била тя и наказателна, предвид значимостта на обществените отношения, които се опазват в случая, а именно опазването на културно историческото наследство на Република България.

2. По отношение на второто предложение, направено от гражданската инициатива за увеличаване на предвидените парични суми в случай на намиране на културни ценности, **НАИМ-БАН не може да вземе отношение, тъй като приемането на това предложение е свързано с допълнителни парични средства в бюджета на Република България.**

От друга страна **НАИМ-БАН приветства всякакви мерки за опазването на културно историческото наследство на Република България и пресичането на контрабандния износ на движими културни ценности.**

3. По отношение на третото направено предложение от гражданската инициатива следва да се има предвид, че **данните от Автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България“ не са общодостъпни.**

Това е така предвид факта, че в по-голямата си част археологическите обекти не са напълно разкрити и са неохраняеми. В тази връзка оповестяването на информация за тяхното местонахождение е предпоставка за незаконосъобразното им увреждане и разграбване от лица с користни цели.

В случай, че данните от Автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България“ станат общодостъпни, това ще доведе до неконтролируемо разрастване на иманярството в страната.

Относно твърденията, че граждани използващи металдетектори не са имали възможност да се осведомят предварително за наличието на недвижими археологически ценности, техните граници и буферни зони, поради което са получили осъдителни присъди, то тези твърдения отново са изложени бланкетно, без да бъдат посочени конкретни обстоятелства и съставите на престъпления, които са осъществени, както се твърди невиновно.

От друга страна ангажирането на наказателна отговорност е крайна мярка и правораздавателните органи не биха прибегнали до нея, в случай че лицата използващи металдетектори не са осъществили състава на предвидено в НК престъпление. Декриминализацията на деяния, засягащи културно-историческото наследство на Република България би довело до разрастване на иманярството в страната, поради което приемането предложения в тази насока изобщо не е целесъобразно и би увредели културно-историческото наследство на страната.

4. По отношение на четвъртото предложение на гражданската инициатива следва да се има предвид, че противно на твърдяното, действащото в страната законодателство предвижда режим по регистрацията и поддържането на колекции от движими културни ценности (чл. 108 и сл. от ЗКН).

Също така ЗКН е уредил и начина, по който може да бъде извършвана покупко-продажбата на движими културни ценности.

В тази връзка правото на гражданите да колекционират, притежават, купуват, продават и разменят движими културни ценности изобщо не е нарушено, както твърди вносителят на предложенията.

От друга страна либерализацията на режими по регистрирането на колекции от движими културни ценности и тяхното прехвърляне и размяна би довело до узаконяването на възможността да бъдат включвани в колекции и продавани придобитите чрез иманярство движими културни ценности.

5. По отношение на петото предложение на гражданската инициатива, предвид изложените по-горе аргументи, направените предложения за промени в ЗКН изобщо не следва да бъдат вземани предвид и въз основа на тях не следва да бъдат изготвяни конкретни предложения за изменения на действащите текстове на закона.

В тази връзка изобщо не следва да бъде сформирана и работна група за изготвянето на конкретни предложения за промяната на нормативната база, регулираща опазването на културно-историческото наследство на страната.

УВАЖАЕМА Г-ЖО ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ

Предвид гореизложеното Ви моля да не бъдат предприемани каквито и да било действия за промяната на Закона за културното наследство в съответствие с направените предложения от гражданска инициатива „За нов закон за културното наследство“, тъй като това би довело до увреждането на културно-историческото наследство Република България.

С УВАЖЕНИЕ:

Л. Вагалински

доц. д-р Людмил Вагалински

Вх. № КГ-353-16-9

16.09.2013 г.

АСОЦИАЦИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ АРХЕОЛОЗИ

София 1000, ул. Съборна 2, телефон за контакт 0888 14 57 48

**До госпожа Мая Манолова
Зам.-председател на
Народното събрание
Председател на Комисията за
взаимодействие с граждански
организации и сдружения**

Уважаема госпожо Манолова,

Запознахме се с предложенията и мотивите за промени или създаването на изцяло нов Закон за културното наследство, внесени в НС от т. нар. „Гражданска инициатива ”За нов закон за културното наследство”.

Асоциацията на българските археолози (АБА), в качеството си на професионална организация на археолозите в България, категорично не приема идеите за „бързо” изработване на изцяло нов ЗКН или за съществено пренаписване и промяна във философията на настоящия. Тук е мястото да напомним, че ЗКН от 2009 г. беше изработен с усилията и подкрепата на представители на всички политически сили в НС, след дълги дебати с участието на неправителствени организации и широк кръг експерти. Постепенно ЗКН влезе в действие, получи повечето от необходимите за работата му наредби и подзаконовни актове, и в момента е важен и ефективен инструмент за опазване на културното ни наследство. Разбира се, ЗКН, като всеки закон с характер на кодекс, действал няколко години (подложен и на съществени промени в изтеклия период), подлежи на усъвършенстване, но в детайлите, а не във философията! Забележките и предложенията на вносителите не са издържани юридически и са в пряко противоречие с ред международни съглашения, като Европейската конвенция за опазване на археологическото богатство, ратифицирана от Народното събрание на Р България.

Твърденията на „Гражданската инициатива...” за противоконституционност на закона са меко казано необосновани. Конституционният съд се произнесе по ЗКН още през септември 2009 г. (Обн., ДВ, бр. 80 от 09.10.2009 г.) и този въпрос въобще не може

да се обсъжда. Четейки изложението на „Гражданската инициатива“, се оказва, че колекционерите притежават археологически ценности, които са „...останали в наследство като родова памет от техните родители, баби и дядовци ...“ и са недоволни, че НК се прилага спрямо тях. Предвид факта, че археологическото наследство в България винаги е било изключителна държавна собственост, АБА приветства зачестилите напоследък дела срещу иманяри и незаконни държатели на археологически ценности. Ние смятаме, че с изработването и прилагането на чл. 278 от НК и последователните усилия на ВКП да го прилага, държавата се опитва да влезе в ролята си на пазител на патримониума.

Доколкото виждаме, инициатори, двигатели и основни радатели за връщане на хаоса в областта на опазване на археологическото културно наследство на България, са основни деятели и на „Българска Националната Федерация по металдетектинг“, която ние смятаме за легализирано лице на иманярството в България. По този повод сигнализирахме през юли 2011 г. Главния прокурор (прилагаме копие на писмото) и възразихме остро срещу узаконяването чрез съдебна регистрация на ЮЛНЦ и на практикуването на металдетектинга като „хоби“. За съжаление, нашият сигнал остана без отговор и действия на прокуратурата.

В тази връзка трябва да подчертаем, че АБА е силно разтревожена, че опитите да се ревизира законодателството в областта на опазване на културното наследство не спират и очевидно са инцирани от един и същ тесен кръг лично заинтересовани лица, целта на които е извличане на лична изгода, за сметка на обществения интерес.

В случай, че Народното Събрание реши да пристъпи към обсъждане на промени в ЗКН, АБА има готовност да се включи конструктивно в обсъжданията.

16.09.2013 г.

доц. д-р Т. Стоянов

Председател на УС на АБА

АСОЦИАЦИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ АРХЕОЛОЗИ

София 1000, ул. Съборна 2, телефон за контакт 0988 14 57 48

**Върховна касационна прокуратура
на Република България**

Получено на 08.08.2011 г.
Вх. № 19988/09

До г-н Борис Велчев
Главен Прокурор на
Република България

Копие: Г-н Цветан Цветанов
Министър на
Вътрешните работи на
Република България

Уважаеми, г-н Велчев,

Асоциацията на Българските археолози се обръща към Вас, като титуляр на институцията, която е натоварена с нелеката задача да бди за спазването на Конституцията и законите на Република България, с молба да обърнете внимание на събития, факти и действия, които ни тревожат и, според нас, създават условия за трайно увреждане на културното наследство на страната ни - по-специално археологическото богатство на България.

Асоциацията на Българските археолози е неправителствена организация в обществена полза, създадена по реда на ЗЮЛНЦ, в която членуват значима част от археолозите, работещи в БАН, университетите и музеите в страната. Един от най-важните проблеми, с които ежедневно се сблъсква всеки археолог в България, са иманярските разкопки, които през последните двадесет години са засегнали абсолютно всеки обект на археологическото културно наследство в страната ни. Излишно е да описваме мащабите на тази дейност, непоправимите разрушения, които тя е нанесла и продължава да нанася, като и да посочваме пряката ѝ връзка с организираната престъпност и трафика на културни ценности. С приемане на Закона за културното наследство през 2009 г. българските археолози видяха воля на държавата да сложи ред и да поеме отговорностите си по отношение опазване на културното наследство, като изрично уреди редът за използване на металотърсачи на археологически обекти. Законодателят очевидно вложи в ЗКН идеята, че употребата на технически средства за откриване на археологически културни ценности, трябва да остане само и единствено в рамките на редовни и законни археологически проучвания. Този подход намери пълно одобрение в гилдията на българските археолози, които смятат че криминализирането на нерегламентираната употреба на металотърсачи за откриване на археологически културни ценности, ще сложи спирачка пред най-масовите иманярски прояви, а именно търсенето на метални археологически културни ценности.

С огромно учудване научихме, че Ловешкият Окръжен съд, Фирмено отделение, с решение № 95 от 02.12. 2009 г. е регистрирал като сдружение с нестопанска цел в обществена полза съгласно изискванията ЗЮЛНЦ на Българска Национална

Федерация по Металдетектинг (БНФМ). В чл. 5. ал. 1, т. 1 устава на БНФМ е дадено широко и неясно определение на хобито металдетектинг, като "откриване на метали с металдетектор в рамките на закона." Неяснотата по отношение на обекта на хобито металдетектинг, не е случайна и е опит да се заобиколи проблемът, че с металдетектори се търсят артефакти, които най-често имат характер на археологическа културна ценност.

Според нас, още при регистрирането на Федерацията, с конкретния ѝ устав, е допуснато и твърде широко тълкуване на възможността неправителствена организация, нямаща пряка връзка с институциите и органите оторизирани от Закона за културното наследство да проучват, документират и опазват културните ценности, да има претенции да участва в този процес. Показателно е, че в Етичния кодекс на Федерацията по Металдетектинг, в противовес с текста на чл. 3, ал. 1 на Устава, задължаващ членовете на федерацията да спазват законите на Република България, самото подзаглавие е „ЕТИЧЕН КОДЕКС НА ТЪРСАЧА”, а в членове 4, 6, 8, 10, 12 проличава, че става дума за незаконното търсене на археологически ценности - дейност нарушаваща разпоредбите на ЗКН и популярно наричана иманярство:

Чл. 4. Членовете на Федерацията приемат да следят всички, закони, правилници и регулации, които важат в страната и имат връзка с металдетектинга. ...

Чл. 6. Членовете на Федерацията приемат да не търсят и разкопават обявените паметници на културата в България от национално и местно значение без нужното разрешение от съответните органи. ...

Чл. 8. Членовете на Федерацията приемат да запълват изкопаните от тях в земята дупки и да оставят природата и ландшафта във вида, в който са били първоначално....

Чл. 10. Членовете на Федерацията приемат да не толерират и да не практикуват т. нар. фадромо-багерно търсене....

Чл. 12. Членовете на Федерацията приемат да насърчават отговорното търсене, намиране, възстановяване и опазване на артефакти и ще споделят знанията си с останалите хора.

В разпоредбите на ЗКН (чл. 147-148, 150-153 и Наредбата за извършване на теренни археологически проучвания, ДВ №18/14.02.2011) ясно е посочено кой и при какви обстоятелства може да получи разрешение за археологически проучвания на територията на Р България и членовете на подобни федерации нямат и не могат да имат качествата за подобна дейност. Копаенето на какъвто и да бил вид „дупки” при работа с металдетектор не може да бъде квалифицирано като нищо друго освен незаконно действие, защото съгласно изискванията на ЗКН:

Чл. 146 (1) Археологически обекти са всички движими и недвижими материални следи от човешка дейност от минали епохи, намиращи се в земните пластове, на тяхната повърхност, на сушата и под вода, за които източници на информация са теренните проучвания.

(2) Обектите по ал. 1 са публична държавна собственост.

(3) Недвижимите и движимите археологически обекти имат статут на културни ценности с категория съответно национално значение или национално богатство до установяването им като такива по реда на този закон.”

Според разпоредбата на **Чл. 1. (2)**: „Държавата осигурява закрилата на културното наследство независимо от местонахождението му:

Съзнавайки уязвимостта на действията на членовете си, ръководството на БНФМ се опитва да отхвърли съмненията относно тяхната законосъобразност с тълкувания от типа на: „Изкопните работи, извършвани например от Търсачи по време на практикуване на хобито Металдетектинг, ако са извън територията на регистрирани недвижими културни ценности (археологически обекти), НЕ представляват теренни проучвания на археологически ценности.”, публикувани в официалния уебсайт на федерацията. За да убедят членовете си в законосъобразността на такъв тип действия ръководителите на БНФМ пристъпиха към създаването и публикуването на уебсайта на организацията на *Регистър на БНФМ с археологически обекти обявени за паметници на културата, от национално и местно значение*. Това бихме окачествили като цинизъм и предизвикателство срещу Министерството на културата и всички органи и институции, които следва да опазват културното наследство съобразно действащото законодателство.

Последният акт на предизвикателство към държавата е жалбата на БНФМ до Върховния Административен съд срещу разпоредбите на Наредбата за извършване на теренни археологически проучвания, ДВ №18/14.02.2011, и по-специално Глава Шеста, които създават ясен ред за регистрацията и употребата на специални технически средства (основен предмет на хоби-дейността на членовете на БНФМ).

Уважаеми г-н Велчев, убедени сме, че за времето на легалното си съществуване БНФМ потвърди съмненията на археолозите относно естеството на хобито „металдетектинг”. Категоричното ни мнение, е че тази дейност противоречи на философията и буквата на действащото законодателство и по-специално на чл. 47, чл. 53, ал. 1, където ясно е казано, какво е археологическа културна ценност и че тя е обект на археологията. В глава 6 на ЗКН специално и подробно е описано кой и при какви условия има право да извършва теренни археологически проучвания. Според нас практикуването хобито металдетектинг е и в пряка връзка с хипотезите на чл. 208, чл. 277а, чл. 278 и 278а на НК.

В заключение на всичко казано дотук, силно се надяваме, че оглавяваната от Вас институция ще предприеме адекватни действия като преразгледа и отмени регистрацията на БНФМ като специално обърне внимание на факта, че практикуването на "хобито металдетектинг" пряко застрашава археологическото културно наследство и е предпоставка за извършване на престъпления.

06.07.2011

С уважение:

Доц. д-р Т. Стоянов

Председател на УС на АБА

13.09.2013г.

**„СЪЮЗ НА НУМИЗМАТИЧНИТЕ ДРУЖЕСТВА В
БЪЛГАРИЯ – ВЕЛИКО ТЪРНОВО“**

**гр. Велико Търново, 5000, ул. „Марно поле “ № 14-А, тел.: 062 674 843,
моб.0887 250 086, П.К.221., sndbvt@abv.bg**

Изх.№ 19 / 12.09.2013г.

ДО

**ЗАМЕСТНИК ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ЗА
ВЗАЙМОДЕЙСТВИЕ С
ГРАЖДАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И
ДВИЖЕНИЯ**

Г-ЖА МАЯ МАНОЛОВА

УВАЖАЕМА, ГОСПОЖА МАНОЛОВА,

В отговор на Ваше писмо относно Националната гражданска инициатива „За нов закон за културното наследство“ Ви предоставяме следното наше становище:

Съюзът на нумизматичните дружества в България – Велико Търново (СНДБ) е запознат с Националната гражданска инициатива „За нов закон за културното наследство“ .

Наши представители активно участваха в изготвянето на предложенията на Инициативния комитет, внесени в Народното събрание с вх.№ ПГ-339-0-15 от 12.07.2013година. В приложената подписка се включиха голяма част от нашите членове.

СНДБ - Велико Търново приветства тази инициатива, която е израз и на нашите конкретни предложения, внесени в Министерството на културата на дати 27.09.2012година и на 23.07. 2013година, както и представени лично на Председателя на комисията по култура, гражданско общество и медиите в Народното събрание на заседанието, проведено на 15.11.2012година с участието на наши представители.

Сега действащият Закон за културното наследство на практика унищожи колекционерството в България. Този закон и адаптираните спрямо него разпоредби от Наказателният кодекс изкуствено превърнаха колекционери и нумизмати в престъпници, което налага спешни промени в двата нормативни акта.

Уважаема, госпожа Манолова,

Позволявам си да предоставя на Вашето внимание тези внесени от СНДБ-Велико Търново предложения, на базата, на които е и предложението на Инициативния комитет на Националната гражданска инициатива „За нов закон за културното наследство”, конкретизирани по отделните членове на сега действащия Закон за културното наследство, а именно:

Конкретни предложения за промяна на действащият ЗКН по отделните членове :

* Чл. 7. (1) *Културна ценност е нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, природна даденост или феномен, което е автентично, има научна или висока художествена/естетична стойност и притежава обществена значимост.*

(2) *Не са културни ценности по смисъла на този закон:*

1. *Предмети, които са машинно произведени, освен ако не са уникали или много рядко срещани екземпляри в световен аспект;*

2 *Предмети от човешката история в т.ч. от античната, средновековната, новата история; антикварни или етнографски вещи; монети и пр. вещи, които могат да бъдат определени като често срещани масови типове, произвеждани в количества, без особена стойност за науката или националната ни идентичност;*

4. *Предмети, в т.ч. монети и такива с археологически произход, които са в разрушен вид или съставляват малка част от предмета, или са обезличени в значителна степен, или не притежават значима културна, научна или художествена стойност;*

5. *Всички вещи, които са с единична пазарна цена или експертна оценка, на стойност под 10 минимални работни заплати за страната – определени към момента на оценката;*

6. *Всички вещи, които след като са били предложени на Държавата или съответен тематичен музей за изкупуване срещу цена $\frac{1}{2}$ от пазарната цена за подобен вид вещи - вкл. дадена в държава от Европейския съюз, музеят е отказал да изкупи или не е отговорил в срок на предложението за изкупуване.*

* Чл. 96. (1) *Идентификацията е дейност, чрез която се определя дали нематериално благо или вещь - културно наследство съответстват на критериите за „културна ценност”, както и тяхната класификация и категоризация по реда на този закон. Вещите, които не са „културни ценности”, не подлежат на идентификация.*

(2) *Идентификацията се извършва по реда на ЗКН и подзаконовите актове, издадени в изпълнението му, като не може да накърнява или необосновано ограничава признати граждански права и свободи, в т.ч. и правото на собственост.*

(3) *В случаите, когато идентификацията е задължителна по силата на разпоредби на този закон, Държавата поема разходите по идентификацията.*

(3) *Случаите, когато идентификацията е задължителна са изрично посочени в закона.*

* Чл. 96а. *Идентификация се извършва от:*

1. *Музеите – за всички видове културно наследство, самостоятелно или съвместно с други научни или културни организации и висши училища и съобразно тематичната им насоченост;*

2. *Нумизматичните дружества, вписани в регистър в МК – за всички видове монети и монетовидни предмети културно наследство;*

3. Търговците, вписани в регистъра на МК по чл.116, ал.1 от ЗКН – за всички видове културно наследство, предмет на търговските им сделки;

4. Независими експерти, вписани в Регистър на Министерството на културата или в Списъка на вещите лица при съответните съдилища – съобразно компетентността им.

* Чл. 97. (1) Държавните, регионалните, общинските и частните музеи задължително извършват идентификация при придобиване на движима вещ, която може да се определи като културна ценност. Редът за извършването на идентификацията се определя с Наредба на Министерството на културата.

(2) Търговците, във връзка с дейността им като търговци, при придобиване на движима вещ, която може да се определи като културна ценност, извършват идентификация на вещта, съобразно общо възприетите в практиката им критерии и вътрешни правила за дейността им.

(3) Физически и юридически лица, притежаващи движими вещи, които могат да се определят като културни ценности, без значение дали са културно наследство, и вкл. такива, заварени от закона, могат да поискат идентификацията им в случай на правен интерес от това.

(4) Физически и юридически лица, притежаващи движими вещи – културно наследство, които могат да се определят като културни ценности, са длъжни да поискат тяхната идентификация, преди извършването на разпоредителни сделки със същите извън територията на Република България.

/Забележка: Тази алинея е пряко свързана с промяната на дефиницията за културно наследство – предлагаме я само ако се възприеме предлаганата от нас промяна на легалното понятие за „културно наследство“.

(5) Към искането за идентификация по ал.3 и ал.4 лицата прилагат декларация, че са собственици, както и декларация, че вещта не е придобита по престъпен начин. За неверни данни деклараторът носи отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

* Чл. 97а. Личните данни на лицата, заявили вещи за идентифициране и/или вписани в регистрите, които се водят по този закон, представляват защитена информация и се предоставят на трети лица при условията и по реда на Закона за защита на личните данни.

* Чл. 101 от ЗКН – да отпадне!

* Чл. 113. (1) Разпоредителните сделки с движими вещи - обекти на културното наследство, които не са културни ценности се извършват свободно и без формалности между лицата на територията на Република България. Същият свободен режим важи за всички културни ценности, които не подлежат на задължителна идентификация.

(2) Разпоредителните актове между граждани по този закон се извършват при спазване на принципите на автономия на волята и свобода на договарянето, като Държавата в издаваните от нея подзаконовни нормативни актове може да наложи ограничения в правото на разпореждане само при наличието на обоснована необходимост и зачитане на правото на собственост, съобразно Конституцията на Република България и добрите Европейски практики.

(3) Държавата може да въведе специфични правила за сделките, по които тя или държавен музей са страна.

(4) Продажбата на културни ценности, които отговарят на критериите за национално богатство, се извършва след писмено уведомяване

на Министъра на културата. В този случай държавата има право да ги придобие предпочитателно при условията, при които вещите са предложени за продажба. Ако в 30-дневен срок от уведомяването държавата не е упражнила правото си по изречение второ, сделката може да бъде извършена свободно, при цената и условията, при които е направено предложението до Министъра на културата. Сделките, сключени в нарушение на тази алинея, са относително недействителни спрямо държавата, като претенциите в тази връзка се предявяват от Министъра на културата срещу продавача и купувача в три месечен срок от узнаването за сделката. Правото на изкупуване се упражнява по административен ред, като актът подлежи на контрол по реда на АПК.

* Чл. 113а. (1) Разпоредителните сделки с обектите на културното наследство, в т. ч. и с такива, които са „културна ценност”, се извършват чрез всички разрешени правни способи, в т.ч. чрез публични търгове, директни продажби и аукциони по интернет и пр.

(2) Лицата, които могат да организират търгове/аукциони с културни ценности по занятие - в качеството им на търговци с предмет на дейност „аукционна къща”, както и минималните изискванията за организирането и провеждането на тези търгове, се определят съобразно настоящия закон.

* §5, ал.7 и § 8 от ПЗР на ЗКН - да отпаднат

* Да отпаднат и следните членове от Наказателно-процесуалния кодекс: Чл.278, ал. 6 и 7 НК.

Уважаема, госпожа Манолова,

СНДБ-Велико Търново предлага при изготвянето на промени или напълно нов Закон за културното наследство в пленарната зала на Народното събрание да се вземат предвид следните идеи и препоръки, които биха довели до изготвянето на един наистина работещ и справедлив закон, а именно:

1.Новият или промененият Закон за културното наследство, да бъде:

Прозрачно и професионално изготвен – с участието на квалифицирани експерти и юристи, както и с участието на представители на всички пряко засегнати граждански обединения, в т.ч. и на нумизматичните дружества, съюза на колекционерите, Съюза на антикварите и др.;

Напълно ясен, в т.ч. като цели, структура, смисъл, легални дефиниции. Или казано с други думи - разбираем, годин и лесен за практическо приложение;

Съобразен с основните принципи, залегнали в Конституцията ни и международните актове, ползващи се с приоритет като по-висши по ранг нормативни актове;

Балансиран и демократичен, подчинен на добрите и работещи практики, наложили се в развитите европейски държави;

Даващ достатъчно гаранции за спазването на целта му и на правата на всички участници в обществените отношения, които той урежда.

2. При прецизирането на легалната дефиниция за „културна ценност”, може:

- да се въведе като обективен признак в дефиницията по чл. 7, ал.1, критерия „финансовата стойност на вещта”, отразена в каталози или потвърдена в практиката от сделки за покупко-продажби в магазини, аукциони или по друг начин,

вкл. от експертизи). Това пречат субективното тълкуване на категорията „културна ценност“ и може да бъде база за обективна преценка при спор.

- да се изключат изрично от категорията „културна ценност“ всички вещи, които нямат особен научен, културен или естетически интерес – т.е. всички вещи, посочени в чл. 7, ал.3 от Проекта за ЗИД на ЗКН, както и тези, които са на стойност под десет минимални работни заплати за страната.

3. Да отпаднат всички необосновани ограничения на правото на собственост върху „културни ценности“, в т.ч. и тези, ограничаващи правото на разпореждане.

В частност да отпадне изискването, че сделки с културни ценности, в т.ч. археологически /монети и артефакти/ могат да се извършват само ако същите са идентифицирани и регистрирани;

Да отпадне и изискването, че сделки с културни ценности, в т.ч. археологически /монети и артефакти/ могат да се извършват само чрез:

- търг и размяна между членове на нумизматичните дружества, така както е предвидено сега за монетите и монетовидните предмети по § 6, ал.1 от ПЗР на ЗКН.

- търг /за археологическите обекти - артефакти/, така както е предвидено сега за археологическите предмети по § 5, ал.1 от ПЗР на ЗКН.

Разпореждането с вещи, в т.ч. и с „културни ценности“ да може да се извършва между гражданите /физически и юридически лица/ напълно свободно и без настоящите ограничения, в т.ч. чрез директна продажба, замяна, дарение и др.; предлагане и купуване чрез интернет; чрез аукциони и по всеки друг известен начин за сключване на сделка.

Относно правото на собственост, промените в закона следва да се съобразят с разбирането, вложено в Конституцията – чл. 17. Неприкосновеността на правото на собственост, следва да бъде определящо. Държавната, общинската и частната собственост следва да се третират равнопоставено.

Нормите на закона, касаещи правото на собственост, следва адекватно и разумно да балансират между обществения и частния интерес, а не, както е сега – да са изключително в ущърб на гражданина.

Визията на закона по тези въпроси е в несъответствие с настоящото време на пазарна икономика и демократични ценности. Единствената печеливша стратегия за опазване и популяризиране на културното наследство в България, е легалният пазар - без нелогични ограничения и излишни тежести. Липсата на легален и свободен пазар в страната към настоящия момент стимулира само нелегалния износ на културни ценности и обслужва интересите на т. нар. „културна мафия“.

4. Да се игнорират всички текстове, които постановяват, че доказване на собствеността върху движима – „културна ценност“ може да стане само с документ /писмен носител/. В тази връзка да се отчете обстоятелството, че във времето назад нито един закон не е изисквал какъвто и да е документ за възникване или доказване на правото на собственост върху вещите, които сега ЗКН квалифицира като културни ценности.

Доказването на правото на собственост върху движими културни ценности да бъде подчинено единствено на правилата на Закона за собствеността и правилата на процесуални закони.

5. Изрично да се отменят разпоредбите, постановяващи задължително идентифициране и регистриране на заварените от закона вещи – монети и предмети /в т.ч. археологически/, без значение декларирани или недеklarирани, които са с

пазарна цена по-ниска от 10 минимални работни заплати за страната. Практиката показва, че подобна формулировка е несъстоятелна и не стимулира гражданите да извършат нещо, което е лишено от здрав смисъл.

Изискването за идентификация, може да се оправдае само в хипотеза:

1/ когато това се прави по желание на собственика /ако с това ще придобие някаква реална защита/;

2/ при износ – постоянен или временен, ако се касае за вещь, която е „културна ценност“, съобразно посочените по-горе предложени критерии;

3/ при публичен търг, организиран от съответно правоимащо юридическо лице.

6. Може да се даде възможност на Държавата да има право да придобие дадена „културна ценност“ предпочитателно /примерно, по аналогия на чл. 33 от ЗС./ в хипотеза на износ или при предлагането ѝ в публичен търг. Следва да се предвидят срокове и механизми за предотвратяване на злоупотреби с това право и гаранции за правата на собственика.

7. Да се въведат достатъчно гаранции за защитата на правото на личен живот и защитата на личните данни на всички лица, които по един или друг повод са вписани в някакъв регистър, който се води по изискване на ЗКН или подзаконовите актове по прилагането му.

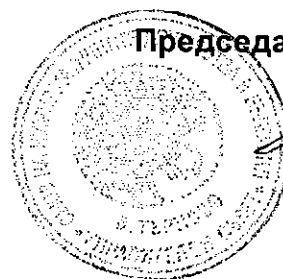
Уважаема, госпожа Манолова,

Приемете, както лично Вие, така и действащото в момента Народно събрание, нашата, на ръководството и членовете на СНДБ-Велико Търново, най-искрената благодарност за сериозното отношение към проблемите на една част от нашето общество, за желанието за диалог и промяна!

Искаме да Ви уверим, че колекционерите и нумизматите в Република България са хора с висок интелект и култура, милеещи за българщината, желаещи чрез своите колекции да запазят за поколенията българското културно-историческо наследство, за да могат нашите потомци да се гордеят с България.

12.09.2013 година

0887 25 00 86
sndbvt@abv.bg
5000 Велико Търново
П.К. 221.

Председател:

/Георги Хараламбиев/

Вх. № КГ-353-16-10

НУМИЗМАТИЧНО ДРУЖЕСТВО – „ФИЛИПОПОЛ”

гр. Пловдив, 4000; ул. „Съборна” № 51А, тел.: 032/ 62 44 27
e-mail: philippopol.nd@gmail.com

ДО
Г-ЖА МАЯ МАНОЛОВА – в качеството ѝ на
Зам. председател на Народното събрание и
Председател на Комисията за взаимодействие
С граждански организации и движения

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МАНОЛОВА,

Приложено, изпращаме Ви, в прикачения файл,
СТАНОВИЩЕТО на „НУМИЗМАТИЧНО ДРУЖЕСТВО - ФИЛИПОПОЛ”, ЕИК
175699113, по националната гражданска инициатива: „ЗА НОВ ЗАКОН ЗА
КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО” № ПГ- 339- 00- 15, внесена на 12.07.2013г.

Приложение: Съгласно текста.

12.09.2013г., гр. Пловдив

С УВАЖЕНИЕ: .....
/Петър Неделев/
Нумизматично дружество „Филипопол”
Пловдив

НУМИЗМАТИЧНО ДРУЖЕСТВО – „ФИЛИПОПОЛ”
гр. Пловдив, 4000; ул. „Съборна” № 51А, тел.: 032/ 62 44 27
e-mail: philippopol.nd@gmail.com

ДО
Г-ЖА МАЯ МАНОЛОВА – в качеството ѝ на
Зам. председател на Народното събрание и
Председател на Комисията за взаимодействие
С граждански организации и движения

ОТНОСНО: СТАНОВИЩЕ на „Нумизматично дружество – Филипопол”, ЕИК 175699113, по националната гражданска инициатива: „За нов закон за културното наследство” № ПГ- 339- 00- 15, внесена на 12.07.2013г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МАНОЛОВА,

„Нумизматично дружество-Филипопол” – гр. Пловдив и „Съюза на нумизматичните дружества в България – гр. Велико Търново поддържат отношения на тясно сътрудничество, водени от общото желание за по-добър Закон за културното наследство. В тази връзка, бяхме уведомени за Вашето писмо до Председателя на „Съюза на нумизматичните дружества в България” по повод внесената на 12.07.2013г. националната гражданска инициатива: „За нов закон за културното наследство” № ПГ- 339- 00- 15.

В отговор на молбата на г-н Хараламбиев - „Нумизматично дружество-Филипопол” – гр. Пловдив да даде също своето становище по повод цитираната национална инициатива, както и предвид факта, че пловдивското нумизматично дружество е едно от водещите нумизматични дружества в страната и не може да остане безучастно към един такъв важен въпрос, какъвто е повдигнатия, „Нумизматично дружество – Филипопол” **ЗАЯВАВА следното свое Становище:**

„Нумизматично дружество - Филипопол” **ПОДДЪРЖА ИЗЦЯЛО**, внесената на 12.07.2013г., националната гражданска инициатива: „За нов закон за културното наследство” № ПГ- 339- 00- 15.

Използваме повода да заявим, че „Нумизматично дружество - Филипопол” заявява готовност да окаже подкрепата си включително чрез пряко участие в срещи, даване на становища и прочее инициативи, целящи да подобрят настоящия несъвършен Закон за културното наследство, като се надяваме в бъдеще да бъдем активен и ползотворен субект в дискусиите по промяната на закона.

12.09.2013г., гр. Пловдив

С УВАЖЕНИЕ: .....

.....
/Петър Неделив/ Зам. председател на
Нумизматично дружество – Филипопол/
Пловдив

